

НА НАШИХ ПОЛЯХ
ЗАВЖДИ СВІТИТЬ
СОНЦЕ

LAVORARE
ALLA LUCE
DEL SOLE

Кампанія проти нелегальної праці в сільському господарстві

**ПРАКТИЧНИЙ ДОВІДНИК ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ТА РОБОТОДАВЦІВ**

MINISTERO DELLE POLITICHE AGRICOLE
ALIMENTARI E FORESTALI

MINISTERO
DELL'INTERNO

Progetto cofinanziato da

UNIONE
EUROPEA

Fondo europeo per l'integrazione di cittadini di Paesi terzi

УКРАЇНСЬКА

www.lavorareallalucedelsole.it

IL RISPETTO DELLE PERSONE, IL RISPETTO DELLE REGOLE.

L'agricoltura, un'eccellenza italiana che tutto il mondo ci invidia. Uno dei settori su cui puntare per il rilancio del Paese, grazie all'utilizzo di nuove tecnologie e a sistemi di produzione sempre più attenti alla qualità e alla trasparenza.

Troppo spesso, però, nelle nostre campagne si registrano episodi di sfruttamento di lavoratori in gran parte provenienti da Paesi extracomunitari, costretti ad accettare condizioni lavorative svantaggiose a danno della loro salute, sicurezza e dignità. Non dobbiamo più permetterlo.

A rafforzare questo impegno il Ministero delle Politiche Agricole Alimentari e Forestali (MiPAAF), dal 2010, ha intrapreso il percorso di integrazione dei cittadini extracomunitari promosso e finanziato dal "Fondo europeo per l'integrazione dei cittadini di Paesi Terzi" (FEI).

Il progetto LAVORARE ALLA LUCE DEL SOLE si inserisce in questo percorso, con l'obiettivo di contrastare il lavoro irregolare in agricoltura attraverso una campagna di informazione che promuove i vantaggi del lavoro regolare sia per i datori di lavoro sia per i lavoratori stranieri.

Ecco, allora il presente opuscolo. Una breve carta dei diritti e dei doveri di entrambi, lavoratori e datori di lavoro, affinché sappiano che operare dentro le regole conviene di più.

Conviene alle imprese, conviene ai lavoratori, conviene all'agricoltura italiana tutta che solo nel rispetto delle persone e delle regole può crescere e creare ricchezza.

Chiunque lavori nel settore agricolo sa che il valore della terra e dei suoi frutti è sacro. Ancor più sacro è il valore dell'essere umano.

Testi:

Avv. Mascia Salvatore, Dott.ssa Maria Elena Arguello - **Stranieri in Italia s.r.l.**

Traduzione:

Marianna Soronevych - **Stranieri in Italia s.r.l.**

Progetto Grafico e Impaginazione:

Ivan Muccari - **Stranieri in Italia s.r.l.**

Copertina:

Etnocom Etnomarketing s.r.l.

Stampa:

Eurolit s.r.l. - Via Bitetto, 39 - 00133 Roma

Finito di stampare a Maggio 2014

© Copyright 2014 • Tutti i diritti riservati

Tutti i diritti di traduzione, di riproduzione, di adattamento totale o parziale con qualsiasi mezzo (compresi i microfilm e le copie fotostatiche) sono riservati.

**MINISTERO POLITICHE AGRICOLE
ALIMENTARI E FORESTALI**

ПРАКТИЧНИЙ ДОВІДНИК
ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ТА РОБОТОДАВЦІВ

ЛЕГАЛЬНО НАЙМАТИ ПРАЦІВНИКІВ НА РОБОТУ ЛЕГКО ТА ВИГІДНО!

ПЕРЕВАГИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦІВ ЩО НАЙМАЮТЬ НА РОБОТУ ЛЕГАЛЬНО

Роботодавець може претендувати на податкові пільги у разі, якщо він наймає безробітних, представників вразливих верств населення, жінок і молодь (неповнолітні повинні отримати загальнообов'язкову шкільну освіту), а також сприяє заходам безпеки і збереження здоров'я на робочому місці. Він також можете скористатися зниженням податку на соціальне та пенсійне забезпечення персоналу (зайнятого на основі тимчасового, чи постійного контракту), якщо сільсько-господарська організація розташована в **неблагополучних районах**.

*Закон № 67/88; Закон 608/96;
Закон № 247/2007; Закон № 220/2010*

НЕБЛАГОПОЛУЧНІ РАЙОНИ

Ними вважаються господарства, розташовані в Південній Італії, в горбистих, гірських або високогірних районах з висотою понад 700 метрів над рівнем моря.

Найняти працівника можна за безтерміновим, чи контрактом про тимчасову або сезонну зайнятість (мінімальна тривалість zatrudнення сезонних працівників складає 20 днів на місяць, не більше ніж протягом 9-ти місяців на рік). Якщо послуги працівника потріб-

ні на короткий термін, із ним слід укласти контракт для «допоміжної тимчасової роботи», яка не веде за собою права і обов'язки договору по найму, але забезпечує мінімальне соціальне забезпечення і страхування. Для цього потрібно надіслати інтернетом у Національний інститут соціального захисту (INPS) декларацію про початок робочих стосунків, яку одразу ж переправлять в Національний інститут страхування від нещасних випадків на роботі (INAIL). Також це слід зробити у разі зміни даних. Виплата заробітної плати здійснюється за допомогою **робочих ваучерів**. Максимальна заробітна плата за таким типом контракту становить € 6,740 брутто (€ 5,050 нетто) протягом календарного року (згідно показників у 2014 році).

РОБОЧІ ВАУЧЕРИ

Мають номінальну вартість у розмірі € 10. Їх можна отримати у відділках INPS, у будь-якому поштовому відділенні, філіях уповноважених банків, тютюнових крамницях, або в електронному вигляді, через спеціально відведений розділ на веб-сайті www.inps.it.

Увага!

Якщо ваша організація має річний оборот:

- більший € 7000 – ви можете наймати тільки визначені категорії сезонних робітників (студентів, молодших ніж 25 років; пенсіонерів та людей, які отримують дотації для підтримки прибутку).
- менший € 7000 – ви можете наймати усі категорії працівника, за винятком тих, хто у попередній рік був зареєстрований у списки робітників сільського господарства.

Легіслативний декрет №276/2003 змінений законом № 92/12; Циркуляр Inps № 177/2013

УМОВИ ПРАЦІ

Роботодавець узгоджує з працівником умови зайнятості. Зокрема:

- Робочий час;
- Проживання та харчування;
- Заробітну плату;
- Вихідний день;
- Відпустку;

Погоджені умови доцільно включити в трудовий договір, з урахуванням правових норм, зокрема принципів, викладених у **національних і провінційних Колективних робочих договорах** для робітників сільського господарства. Можливе встановлення умов праці відмінних від передбачених законом, проте лише у випадку якщо вони є на користь працівника.

Пам'ятайте, що принаймні один раз на рік найманий працівник повинен пройти медичний огляд, здійснений компетентним лікарем-спеціалістом місцевої медичної установи (ASL) для оцінки його придатності для виконання робочих обов'язків та запобігання майбутніх патологій. Якщо наймані сезонні робітники не піддаються специфічним ризикам (протягом макс. 50-ти робочих днів на рік, також в інших сільськогосподарських підприємствах) медичне обстеження буде дійсним протягом двох років (в інших випадках тривалість є різною). Медогляд не несе додаткових витрат для працівників.

Міжміністерський декрет від 27 березня 2013

Для прийому на роботу потрібно отримати від працівника копію наступних документів:

- Дійсний документ, що засвідчує особу (посвідчення особи, паспорт, водійські права або

інший аналогічний документ);

- Фіскальний код, для сплати внесків INPS;
- Код працівника INPS (за наявності).

Якщо наймається громадянин країни з-поза ЄС, слід перевірити наявність дійсного **дозволу на проживання**. Право на роботу в Італії дають документи, видані із сімейних чи освітніх мотивів, політичного притулку, гуманітарних міркувань, догляду за дітьми або в очікуванні роботи.

ДОЗВІЛ НА ПРОЖИВАННЯ

Документ, виданий поліцією для громадян країн, які не належать до Європейського союзу, що дозволяє іноземцям проживати в Італії. У ньому завжди вказуються мотиви видачі і тривалість дії.

Для завершення процесу офіційного прийому на роботу необхідно надіслати електронну заяву в Центр зайнятості (C.P.I.) на спеціальних бланках (UNILAV), принаймні за 1 день до дати початку роботи. C.P.I. направить повідомлення до компетентних відділів страхування і соціального забезпечення. Якщо працівник походить з країни з-поза ЄС, повідомлення буде надіслано у Єдиний відділ з питань імміграції.

Копію цього повідомлення слід вручити працівникові. Якщо були здійснені будь-які зміни в умовах трудових відносин, або коли вони припинилися, у вас є 5 днів з дати події, щоб повідомити це у C.P.I.

Закон №. 296/06

Якщо ви хочете найняти на сезонну, або роботу за наймом (з тимчасовим або безтерміновим контрактом) громадян які перебувають за кордоном і проживають в країнах що не входять в ЄС, потрібно зачекати виходу декрету, що регулює потоки робочої сили з-за кордону, направити запит про це, слідуючи процедурі, зазначеній на www.interno.gov.it.

ДЕКРЕТ ФЛУССІ

Урядовий указ що встановлює квоти найманих та сезонних працівників, громадян країн що не входять до ЄС, які хочуть приїхати до Італії з метою праці.

Закон № 296/06

З метою захисту здоров'я працівників необхідно інформувати їх про ризики у разі недотримання заходів профілактики і особистого захисту під час виконання трудової діяльності. Слід призначити відповідального за профілактику і техніку безпеки (також серед осіб не зайнятих в організації), для координації діяльності по попередженню нещасних випадків та захисту від ризиків (SPP). Для організацій сільського господарства і тваринництва у яких зайнято до 30 працівників, роль відповідального за профілактику і техніку безпеки може виконувати роботодавець. У цьому випадку, йому необхідно періодично проходити спеціальні курси підготовки, передбачені законодавством. Принаймні один робітник повинен знати як діяти у надзвичайних ситуаціях, у разі серйозної і реальної небезпеки або уміти надати потерпілим швидку невідкладну допомогу. Якщо діяльність несе з собою специфічні ризики, наприклад використання спеціальних хімічних речовин (пестицидів, гербіцидів та ін.), компетентний медик повинен вести

нагляд за станом здоров'я працівників.

Об'єднаний текст щодо здоров'я безпеки і праці на роботі – Легіслативний декрет № 81/2008, змінений декретом № 106/2009; Легіслативний декрет № 626/94.

САНКЦІЇ ЗА НЕДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

Якщо працівник найнятий на законних основах, має дійсний дозвіл на проживання, роботодавець дотримується законодавства по працевлаштуванню і безпеці на робочому місці, він не тільки не піддає небезпеці організації, але й уникає адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності (максі-санкцій, призупинки діяльності, штрафів і т.д.).

Важливо:

- вчасно відправляти електронні бланки UNILAV для прийому на роботу і DM AG-Unico для щоквартального звіту у INPS;
- вчасно виплачувати внески соціального страхування, у терміни встановлені законом.

Закон № 92/12; Закон № 388/2000; Фінансовий закон 2007; Легіслативний декрет № 463/83; Закон № 638/83; Легіслативний декрет 286/98 - параграф 22

ВИ – ПРАЦІВНИК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА? ПРАЦЮВАТИ ЛЕГАЛЬНО - ВИГІДНО!

Працювати на основі легально укладеної трудової угоди вигідно не тільки якщо ви хотіли б залишитися для постійного проживання в Італії, але навіть якщо плануєте повернутися на батьківщину.

Крім гарантованої мінімальної заробітної плати, роботодавець сплачуватиме **внески**, які гарантуватимуть виплати по соціальному забезпеченню:

- пенсію;
- виплати після закінчення робочих стосунків (TFR);
- допомогу з безробіття;
- страхове покриття у разі хвороби, нещасного випадку, декретної відпустки;
- допомогу для чисельних родин із

СОЦІАЛЬНІ ВНЕСКИ

Грошові внески, які обов'язково сплачуються роботодавцем до організації соціального захисту (INPS) і страхування від нещасних випадків (INAIL). Гарантують отримання у майбутньому пенсії, чи виплат по інвалідності, хвороби та у разі нещасних випадків. Соціальні внески утримуються безпосередньо із заробітної плати.

невисоким прибутком.

Якщо іноземець вирішив остаточно виїхати з Італії, він зберігатимете право на отримання пенсії та визріле соціальне забезпечення, навіть якщо в майбутньому захоче повернутися в країну. Для отримання додаткової

інформації зверніться до профспілок чи патронатів, що працюють у різних італійських містах та пропонують безкоштовні консультації. Або відвідайте веб-сайт www.inps.it, розділ «Працівники-мігранти».

*Легіслативний декрет 286/98
параграф 22 – 25*

УМОВИ ПРАЦІ

Умови праці легальних робітників захищаються законом, зокрема Національним колективним трудовим контрактом і стандартними вимогам для збереження здоров'я та безпеки, передбачені Зведеним текстом охорони здоров'я та безпеки на робочому місці. Гарантується мінімальний розмір оплати праці – найнижчий поденний чи місячний оклад, який роботодавець зобов'язаний виплачувати за законом. Тобто зарплатня не може бути нижчою від мінімуму, встановленого Національним колективним договором **CCNL** згідно робочих обов'язків та рівня компетенцій, узгоджених з роботодавцем. Крім того, **CCPL** визначає, типи важкої і/або шкідливої для здоров'я роботи, для якої передбачені максимальний робочий час і підвищену заробітну плату.

ПРОВІНЦІЙНИЙ КОЛЕКТИВНИЙ ТРУДОВИЙ КОНТРАКТ (CCPL)

це - децентралізований колективний договір, у якому окреслено окремі аспекти роботи, пов'язані із особливостями сільського господарства в певній провінції.

Якщо ви працюєте повний рік в одній і тій же організації, вам повинні оплатити два місяці додаткової заробітної

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОЛЕКТИВНИЙ ТРУДОВИЙ КОНТРАКТ (CCNL)

це колективний трудовий договір, укладений на національному рівні, який регулює трудові відносини (економічні мінімуми та нормативні умови, які поширюються на всі сектори економіки).

плати, як правило в період з грудня по квітень (**тринадцята і чотирнадцята зарплатня**). Якщо ви пропрацювали менший термін, вони будуть сплачуватися відповідно до фактично відпрацьованого періода.

У період **хвороби**, чи **непрацездатності** через нещасний випадок, ви маєте право на збереження робочого місця до виздоровлення. Якщо нещастя сталося на робочому місці, лікарняний може бути продовжений до 1-го року. **Робочий розклад** варіюється в залежності від робочих обов'язків та може складати повний або неповний трудовий день. У разі повної зайнятості ви можете працювати максимум **44** годин на тиждень.

Роботодавець може просити змінити робочий розклад із технічних, виробничих чи організаційних причин. Ваша відмова не є підставою для звільнення. За **понаднормову**, або роботу у святкові дні, працівник повинен отримувати підвищену зарплатню. Крім того, ви маєте право на **щотижневий вихідний, оплачувану відпустку** і вільний день в святкові дні. Більше того, ви маєте право на отримання **відгулів** що не вважаються відпусткою.

Законодавством передбачено під-

стави для **виправданого звільнення** робітника, навіть з негайним припиненням трудових відносин без попереднього повідомлення: невиправдані прогули протягом 3 днів поспіль, судимості, які передбачають тюремне ув'язнення, умисне пошкодження майна, і т.д. Ви можете звільнитися із роботи у будь-який час. Для цього слід, як мінімум за 1 місяць, надіслати роботодавцю рекомендованого листа A/R. Якщо робочі стосунки припиняються за ініціативи роботодавця, він повинен попередити працівника принаймні 2 місяці наперед. Тим хто не дотримуються термінів попереднього повідомлення доведеться заплатити штраф, встановлений законом.

ДОЗВІЛ НА ПРОЖИВАННЯ ДЛЯ СЕЗОННОЇ РОБОТИ

Якщо працівник вперше приїхав в Італію для **сезонної роботи на запрошення роботодавця**, він має 8 днів для підписання **контракту на проживання** у відділі імміграції. Далі він повинен подати запит на отримання **дозволу на проживання** через «Дружне віконечко», відкрите в авторизованих поштових відділеннях. Цей вид на проживання не дозволяє виконувати

ДОЗВІЛ НА РОБОТУ І КОНТРАКТ НА ПРОЖИВАННЯ

Документи, видані Єдиним відділом у справах імміграції, що дозволяють в'їзд і працевлаштування в Італії громадян країн, що не входять до ЄС.

інші типи роботи.

Сезонний працівник, що знайшов вакансію підлеглої роботи на постійній основі, можете подати запит у Єдиний відділ у справах імміграції для конвертації мотиву дозволу на проживання з сезонної на підлеглу працю. Зробити це можна лише у рамках квот, визначених декретом флуссі, за умови що дія дозволу на проживання ще не закінчилася.

Ви можете відправити запит для конвертування перебуваючи в Італії, без зобов'язання повернутися на батьківщину. Для цього слід зайти на веб-сайт: <https://nullaostalavoro.interno.it> Конвертувати дозвіл на проживання можуть також і ті, хто працює в Італії другий сезон.

*Легіслативний декрет 286/98 – параграф 24;
Циркуляр МВС Італії 6732 від 05/11/2013*

Якщо працівник був зайнятий на сезонних роботах принаймні два роки поспіль, можна подати заявку на отримання довгострокового дозволу на проживання (терміном до трьох років), в межах квот передбачених декретом флуссі. Цей дозвіл є необхідним для отримання візи для працевлаштування і подальшого дозволу на проживання. Завжди перевіряйте порядок і тривалість дії документів, які дозволяють проживання країні, в іншому разі вважатиметься що ви є порушником закону.

*Декрет Президента Республіки 394/99
параграф. 38bis*

ЯКЩО ВИ ВТРАТИТЕ РОБОТУ

Якщо ви втратите роботу, навіть за вашої ініціативи, дозвіл на проживання відкликано не буде. Однак, перш ніж його дія закінчиться, слід зареєстру-

ватися у Центрі зайнятості (C.P.I.) задекларувавши попередню професійну діяльність і готовність влаштуватися на нову роботу. Ця можливість надається всім сільськогосподарським робітникам, за винятком сезонників. За наявності дозволу на проживання для сезонної роботи, ви може залишитися в Італії до закінчення терміну його дії, та влаштуватися до іншого роботодавця. Реєстрація у Центрі зайнятості дозволяє (до завершення дії дозволу на проживання) запросити видачу нового **пермессо в очікуванні зайнятості**, на термін не менше одного року. За наявності відповідних реквізитів, ви маєте право на отримання допомоги з безробіття. Це право припиниться в момент оформлення на нову роботу.

*Легіслативний декрет № 286/98 - параграф 22
Декрет Президента Республіки 394/99
параграф 37*

www.immigrazioneinagricoltura.it
www.lavorareallalucedelsole.it

MINISTERO DELLE POLITICHE AGRICOLE
ALIMENTARI E FORESTALI
Via XX Settembre, 20-00187 Roma